

Odškodňování nežádoucích účinků očkování

návrhy Ligy lidských práv

Jak by měl fungovat proces odškodnění?

Odškodnění nežádoucích účinků vakcín by mělo fungovat na principu mimosoudního vyrovnání. I ve většině zemí, kde fungují systémy odškodnění nežádoucích účinků, dochází k mimosoudnímu řešení na základě žádosti příslušnému orgánu. Jako nejjednodušší variantu vidíme žádost k Ministerstvu zdravotnictví. Dle našeho názoru není nezbytné vytvářet zvláštní orgán nebo fond. V případě, že poškozený s žádostí o odškodnění neuspěje, musí zde být možnost obrátit se na soud – tak jako v případě žádosti na základě zákona 82/1998 Sb.

Je třeba zajistit dostatek informací pro poškozené o možnosti odškodnění a celém procesu posuzování žádostí ideálně na webu Ministerstva zdravotnictví.

Jaká újma by měla být odškodněna?

Navrhujeme, aby byla odškodněna „újma nikoliv nezanedbatelná“. Je třeba vyloučit běžné reakce, jako horečky, zarudnutí a podobně. Domníváme se však, že pokud dítě například v důsledku očkování trpí regrese ve vývoji, měl by vzniknout nárok na odškodnění – i v případě, že se nejedná o trvalé poškození zdraví. Je možné případně použít německé vymezení škody „poškození zdraví a ekonomické důsledky nad rámec obvyklé míry reakce na očkování“.

Jaká by měla být výše odškodnění?

Domníváme se, že není třeba tuto problematiku zvlášť upravovat, je možné vycházet ze současné praxe odškodnění újmy na zdraví. Není důvod, proč by měly být osoby poškozené po očkování „znevýhodněny“ oproti jiným poškozeným například tím, že zákon stanoví nejvyšší možnou částku odškodnění. Vystává také otázka, zda poskytovat odškodnění jednorázově nebo formou pravidelné dávky. Domníváme se, že je třeba vždy vzít v úvahu při stanovení výše a formy odškodnění zájem dítěte. Ustanovení § 2958 NOZ navíc umožňuje odškodnění újmy na zdraví stanovit na základě zásad slušnosti.

Jaké by měly být lhůty pro uplatnění nároku?

Není důvod odchylovat se od NOZ. Máme za to, že tříletá subjektivní lhůta by měla začít běžet od chvíle, kdy se rodiče dozví o možné souvislosti s očkováním - typicky získáním informace od lékaře, který by měl možnou souvislost uvést do dokumentace. To je možné upravit metodikou MZ, případně nechat na výkladu soudů. Na základě usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1089/2006 se počátek subjektivní promlčecí doby u práva na náhradu škody váže k okamžiku, kdy poškozený prokazatelně nabyl vědomost o tom, že na jeho úkor došlo ke škodě (nikoliv tedy jen o protiprávním úkonu či o škodné události) a kdo za ni odpovídá). Objektivní promlčecí lhůta by měla být 10 let od vzniku újmy.

Jak prokázat příčinnou souvislost?

Domníváme se, že je třeba pracovat s pravděpodobnou souvislostí, tak jako v Německu, případně by měl být použit princip „balance of probabilities“. Prokázat příčinnou souvislost je v podstatě nemožné.

Kde se například můžeme inspirovat?

Německo

- Stačí **pravděpodobná souvislost** k přiznání újmy na zdraví jako následku po očkování
- Definice škody: „Poškození zdraví a ekonomické důsledky **nad rámec obvyklé míry reakce na očkování**“
- Pokud existuje nejistota z medicínského hlediska, může být odškodnění přiznáno se souhlasem příslušného nejvyššího zemského úřadu
- Pacient má právo na odškodnění zdravotních a ekonomických následků
- O odškodnění rozhodují úřady sociálního zabezpečení

Rakousko

- Odškodňují se náklady na léčbu a dále se poskytují **opakující se peněžní dávky** – invalidní důchod, příspěvek na péči, ošetrovatelský příspěvek
- Odškodňuje se těžká újma na zdraví (dle trestních předpisů) a trvalá újma

Finsko

- Systém odškodnění ve Skandinávii zajišťují farmaceutické firmy a pojišťovny – odškodnění nezajišťuje stát
- Odškodňuje se **závažná újma na zdraví, která osobu „vyřadí z běžného života“ na dobu delší než 14 dní, způsobí trvalé následky nebo smrt**
- Odškodnění z fondu je poskytováno, pokud se nezjistí zavinění lékaře nebo výrobce vakcíny
- Je stanovena maximální částka 2 miliony Euro
- Poškozený může požadovat **náhradu léčebných výdajů, náhradu na dopravu, bolestné, ztrátu společenského uplatnění, ztrátu výdělku, případně náklady na pohřeb.**
- Musí být „pravděpodobná příčinná souvislost“ a zároveň se v případě více možných příčin poškození musí jevit očkování jako nejpravděpodobnější příčina - **balance of probabilities**
- Lhůta pro podání žádosti jsou 3 roky, kdy se osoba dozví o újmě, max. 10 let od aplikace vakcíny

Velká Británie

- Max. částka 120.000 liber
- Musí dojít k poškození 60 %
- Pravděpodobnost musí být min. 51 %

Francie

- Společný systém pro veškeré nezaviněné zdravotnické zákroky
- **Jednoduchý formulář na webu**, který poškozený vyplní a doplní zdravotnickou dokumentaci